

הַדָּבָר

GLASILO ZA PITANJA ZIDOVSTVA

UPRAVA I UREDNIŠTVO: ZAGREB, ILLICA BROJ 31 III. KAT.
RUKOPISI SE NE VRAČAJU.

PRETPLATA: GODIŠNJE K 120, POLUGOD. K 60, ČETVRTGOOD
K 30, POJEDINI BR. 4 K. IZLAZI TRI PUT MJESEČNO.

Za naše halucim!

Desetog maja imadu da krenu put Palestine ladjom iz Trsta prvi halucim i halucot iz Jugoslavije.

Nakon ozbiljske pripreme, spremni tijelom i dušom, idu u zemlju otaca sinovi i kćeri naše, vodjeni zanosom, koji biva to veći, što su teže zapreke, što su znatniji naporci.

Oni će da ojačaju veze naših duša s Erec Israelom. I dio naše ljubavi po krv, otsele će nas žive i neposredne spajati s njome.

Grupe Haavoda i Herut jedva čekaju čas polaska.

Ne može da bude, te bi nestaćica sredstava bila zaprekom, da postignu ovaj pionirski ideal.

Kao djecu svoju mi treba da ih opremimo. Neka bi u časku svoga polaska ponijeli sa sobom sretan osjećaj, da nismo propustili ništa, šta bi im omogućilo put, na koji treba da podiju brižno spremljeni.

Savez cijonista Jugoslavije nema sredstava, da namiri velike troškove za njih, jer do ovoga časa nijesu organizacioni doprinosi unišli u još dostatnoj mjeri.

Potpisani je Radni Odbor s toga primoran, da apeluje u ovom izuzetnom slučaju na sve istomišljenike i sve Židove Jugoslavije, da ovu prešnu akciju neminovno omoguće svojim doličnim novčanim doprinosima.

Neka prva dva dana Hol-Hamoeda Pesaha — blagdana izlaska židovskog naroda iz Egipta na putu u Palestinu — budu posvuda dani sabiranja jedino za tu svrhu, pa neka se toga radi ta dva dana obustavi svako drugo sabiranje.

Ne bi li ova akcija uspjela, naši bi halucim i halucot morali čekati do jeseni, kada već druga grupa treba da podje u Palestinu.

Svaki dio židovstva iz svakoga kraja svijeta treba da ima živi zalog u svojim najboljim sinovima i kćerima u Erec Israelu.

Time hoćemo da afirmiramo svoju vezu krv u njome i mi Židovi Jugoslavije.

Neka se ovaj apel shvati u svoj ozbiljnosti!

Najplementiji dio naše mladeži čeka i sudit će, kako ćemo ispuniti svoju dužnost prema njoj.

Radni odbor Saveza Cijonista Jugoslavije

Predsjednik:

Dr. Bene Stein v. r.

Tajnik:

Rikard Herzer v. r.

Palestinski ured za Jugoslaviju

Predsjednik:

Žiga Hacker v. r.

Kongres*

Egzekutiva cijonističke organizacije odlučila je, da sazove svjetski cijonistički kongres. Ovaj će kongres po svojim zadacima biti jedan od najvažnijih, jer velik broj nadasve teških pitanja očekuje od njega svoje rješenje. Rezultati ovoga kongresa moraju nam donijeti razbistrenje oprečnih stajališta. Oni će da odluče buduću smjernicu našega rada i organizatorno staviti cijeli pokret na novu bazu, koja će odgovarati veli-

kim zahtjevima, što ih stavlja obnovno djelo u Palestinu na cijonističku organizaciju.

Egzekutiva cijonističke organizacije stoji danas u protimbi s jednim dijelom cijonista. Ona vodi borbu na dva fronta. S jedne strane protiv maksimalista, koji nisu zadovoljni sa postignutim političkim uspjesima. Za njih je vodstvo premalo tražilo i premalo dobilo. Mandat ih nezadovoljava, a napose ne odgovaraju granice Palestine, jer su Pa-

* O svemu tome pišemo već sad, ma da još nije objavljeno čime će se kongres imati da bavi. Njegovi se zadaci nomicu sami sobom, a

lestini oduzeti veliki vodeni rezervoari, koji bi imali da služe najvitalnijim potrebama zemlje: elektrificiranje i načapanju zemlje. Kraj toga im je cijeli tempo rada odveć spor.

Bez sumnje će na kongresu biti trećirano pitanje mandata, kome se privigova, da su mu ustanove preopćenite i nedostatne. I ako je eminentna zadaća mandatarske vlasti, da podupire sve mogućnosti za ostvarenje židovske narodne domaje u Palestinu, nisu u samom tekstu mandata dane zato dostatne garancije. Cijonistička organizacija priznaje se kao zastupnica židovskoga naroda, no i ona ima samo savjetujući votum kod vlade. Židovski narod nema još svoga zastupnika u Ligiji Naroda, kontrolnom organu mandatarske vlasti. U mandatu se nadalje govori o podupiranju židovske emigracije, no i tu će trebati detaljnih odredaba. Ustanove mandata predviđaju i ustrojenje samoupravnih tijela. Svaka zajednica ima pravo, da uzdržava svoje škole, priznati su blagdani pojedinih konfesijs, kao državni blagdani za njihove sljedbenike. No to još nije narodna autonomija. Mandat ne govori ništa o korporacijama kulturnih institucija pojedinih naroda, niti o učešću u upravi zemlje.

S druge strane stoji egzekutiva u opreci shvatanja prema vodstvu američke cijonističke organizacije. Dok je sadašnje vodstvo svjetske cijonističke organizacije mnijenja, da cijonistička organizacija, kao zastupnica židovskoga naroda ima da preuzeme i izvrši sve zadaće države, te prema tome mora da vodi računa o gospodarskom i kulturnom napretku zemlje i da namakne za to potrebita sredstva, vodstvo američkih cijonista želi provoditi obnovni rad na čisto komercijalnoj bazi, zapostavljajući sasma kulturni rad odnosno prepustajući ga inicijativi pojedinaca. Američki cijoniste zaboravljaju pri tome, da sama činjenica naseljivanja Židova u Palestinu, te zauzimanje gospodarskih pozicija u zemlji ne čini Palestinu židovskom narodu domajom. Ako Palestina ne postane kulturni centar židovstva cijelog svijeta, ako nam ne uspije, da u Palestinu stvorimo svoju vlastitu židovsku kulturu, tad se Palestina sigurno ne bi razlikovala ni u čemu od druge koje imigracione zemlje, osim time, što je kolonizacijom u zemlji.

kojoj tek valja stvoriti ekonomske preduvjete za opstanak masa, kudikajno skuplja no u drugim zemljama. No u tome stajalištu američkih cijonista izbjiga i druga opreka: pitanje privatne ili kolektivne inicijative.

Već dugi niz godina vodile su se unutar cijonističkih redova borbe o tome, kako će se provesti veliko kolonizacijono djelo i kao rezultat tih polemika iskristalizovalo se sve više nazoranje, da židovska narodna domaja može biti izgradjena samo na najširoj demokratskoj bazi, na socijalnim principima zadrugarstva i nacionalizacije tla. Privatna se inicijativa duduše ne isključuje, ali i ona se mora staviti pod kontrolu zajednice. Mi moramo imati garancije, da će se sav rad izvesti po jednom sistematskom planu. Naročito iziskuje princip židovskoga rada u Palestini, da se privatna inicijativa stavi pod javnu kontrolu, e se ne bi izvrgla uobičeno spekulativno poduzeće, koje ide samo u prilog pojedinca, ostavljajući postrance interese zajednice.

Salašnje vodstvo traži, imajući u vidu svu težinu odgovornosti za veliko obnovno djelo, što već disciplinu i jedinstvenost organizacije. Američki cijoniste htjeli bi da probiju sistem jedinstva uvađajući u organizaciju decentralizaciju, prema kojoj će svaka zemlja da radi prema svojim prilikama samostalno od svjetske organizacije. Kongres moraće da se bavi i pitanjem reorganizacije svjetske cijonističke organizacije. Nema sumnje, da današnj prilike te veliki rad, koji će imati, da izvrši buduću egzekutivu iziskuju neke organizatorne promjene. Prije svega valjat će riješiti pitanje sjedišta organizacije. Palestinski Židovi traže, da sjedište organizacije bude u Palestini, jer će vodstvo u zemlji samoj moći najbolje da prosudi što valja da radi, te jer je i opravdano, da oni, koji snašaju najveće terete imaju i odlučni udjel u vodstvu. Bit će potrebno, da se stvari jedno za rad sposobno tijelo, koje će moći egzekutivu podupirati u njezinom radu, jer su intervali između kongresa preveliki, a i Akcioni Odbor u sadašnjoj formi nije dosta elastičan aparat. I stvaranjem posebnih saveza za pojedine struje i grupe unutar cijonističkog pokreta sigurno će se dati mogućnosti, kako bi se lakše ujedinile i syrstale u veliku svjetsku organizaciju.

Okupljanje sila važan je zahtjev časa. Naše nastojanje ne ide samo za konsolidacijom u vlastitim redovima i prebrodjenjem momentane krize. Danas nam je do toga da predobijemo sveukupno židovstvo za saradnju kod obnovnog odjela. Tražimo formu, kako bi omogućili svim velikim židovskim organizacijama da aktivno učestvuju pri izgradnji Palestine, jer ujedinjeno prenuće cijelokupnog židovstva nije samo jamstvo za uspjeh, već i velika manifestacija nepokolebive volje židovstva pred cijelim svijetom.

Jedan je od najvažnijih problema, koji moramo riješiti, pitanje kolonizacije, te regulacije useljivanja i stvaranje radnih mogućnosti. Ne možemo sebi zatajiti, da je do sad u tom pitanju malo učinjeno. Dosadašnja emigracija

uslijedila je bez sistema. Naši su pioniri pošli u Palestinu protiv volje vodstva i prezirući sve poteškoće, sami su sebi tražili životne egzistencije. Za tu mlađež, koja i ne čeka na poziv vodstva, valja pripraviti radne mogućnosti i stvoriti uvjete, kako bi zemlja bila pripravna primiti veće mase useljenika, a da se time ne izazove nezaposlenost. Kolonizacioni plan, koji će biti predložen kongresu na prihvat, jamačno će odstraniti sve ove nedostatke i svesti emigraciju u kolotečinu, koja će računati sa neobuzdanom željom velikih masa iseljenika za bržim tempom useljivanja, a da kraj toga ne pušta svida kapacitet zemlje u pogledu mogućnosti pružanja uvjeta za egzistencije.

Ne može biti zadatkom ovih redaka, da pruže izcrpiv prikaz svih onih brojnih pitanja, koja će se pretresati na ovom kongresu. Htjeli smo tek letimice da nekoliko od tih pitanja nabacimo, i da potaknemo naše prijatelje, da se bave ovim problemima. Mnoge danas još postojeće opreke zagladiti će se do kongresa, kako nam to pokazuju neki pojavi u Americi. Ovaj kongres treba da je velika manifestacija cijonističke solidarnosti, kojom ćemo dokumentirati snagu organizacije.

Ovu snagu manifestirat ćemo i velikim brojem šekela, koji nije nikad bio od tolikog zamašaja kao u ovom času, kad najvažniji od dosadašnjih kongresa ima da bude vidni znak neslomljive volje najsvijesnijeg dijela židovskog naroda za realizovanjem međunarodno zajamčenih mogućnosti da izgradi svojim radom i svojim silama vlastiti dom.

Princip jedinstva

Piše Vladimir Jabotinsky, London.

Sve više i više prodire u svijest cijelog židovskoga svijeta važnost Keren Hajesoda. Keren Hajesod treba da pripada svim Židovima. Nijedan novčić toga fonda ne će se potrošiti za cijonističku organizaciju, već će se cijeli fond upotrijebiti za obnovno djelo u Palestini. Potrebno je stoga, da se Keren Hajesod ne obraća samo na jednu stranku, već na svakoga Židova, u kojem god dijelu svijeta bio. Od velike je važnosti, da razni komiteji, koji su izabrani da unaprede u pojedinim mjestima akciju Keren Hajesoda, budu tako sastavljeni, da cijelokupnom židovstvu zajamčuju nepristrani karakter fonda. Bilo bi nemoguće, da provedemo ovaj neizmjerni i veliki plan bez ovog važnog uvjeta. Moramo nastojati da stvorimo kombinaciju svih smjerova židovstva u svrhu izgradnje Palestine. Keren Hajesod nije samo financijski instrument, koji inkorporira veliki ideal, već i jedinstvo naših nastojanja.

Jedinstvo nastojanja kazuje nam, da se Palestine neće moći da izgradi samo žrtvama onih pionira, koji sad onamo polaze i tamo rade u znoju svoga lica. Ono nam kazuje, da iste žrtve moraju istodobno i svi drugi Židovi doprinijeti, koji ne idu u Palestinu. Pioniri, koji sad polaze u Palestinu, morati će da podnašaju nebrojene muke i nevolje. Židovski narod nema prava, da traži ove žrtve od cvijeta svoje mlađeži, ako

neće oni, koji ih šalju napolje, biti pravni, da snose nešto, što će biti pričinjeno jednako ovim mukama i nevoljama. To stajalište dolazi do izražaja u glavnoj ideji Keren Hajesoda, u principu maasera, koji veli: »Deseti dio onoga, što imas i zaslужuješ, ne pripada Tebi, on pripada Palestini, i za to ga daj!« Teška je to stvar, no moramo da se priučimo na nju, i za to tražimo od svakoga Židova bez razlike, bio siromah ili bogat, cijonista ili necijonista, desetinu onoga, što posjeduje, jer to pripada Palestini.

Kod izgradnje Palestine bit će poduzeća, koja će sa trgovackoga stajališta biti rentabilna i drugih, koja s trgovackog gledišta neće odbaciti dobiti. Jasno je, da Židovi Palestine neće moći da preuzmu sav teret; taj teret mora da snosi cijeli židovski narod. Za to je i u planu Keren Hajesoda primjenjen princip, jedinstvo nastojanja tako, da je osnovan samo jedan fond za izdatke obih vrsta. Na taj način postaje svaki plaćalac ujedno darovatelj i dioničar. Svaki plaćalac dobije certifikat vrhu supskribiranog iznosa, a dobit, koja nastaje iz pojedinih poduzeća, razdijelit će se na supskribente prema visini njihovih supskripcija.

Oficijelno imade na cejlom svijetu oko 1 milijun cijonista, koji plaćaju šekel. Ako uzmemo, da prosječni prihod pojedinih plaćalaca šekela iznosi godišnje samo 10 funti šterlinga i da bi, ako svaki od njih daje svoj maaser, prosječni prinos za Keren Hajesod iznosio 1 f. šterlinga, tad bi Keren Hajesod time dobio prvi prinos od 25 milijuna funti šterlinga, koji su potrebni za izgradnju Palestine. Namaknuće ovog prvog milijuna bilo bi najbolji primjer za sve dijelove necijonističkog židovstva, da i oni vrše svoje dužnosti. To je neizmjerna zadaća, koja nas čeka.

Kažem to bez oklijevanja svakom Židovu, cijonistu i necijonistu, bogatom ili siromahu: Nije to naša stvar, to je Vaša stvar. Ako ćemo imati uspjeha, tad ćete Vi imati koristi od toga; ako ne ćete uspjeti naša stvar, tad ćete Vi pod tim trpit. Svojevoljno ili protiv svoje volje, ima svaki Židov, negativno ili pozitivno, svoj udio na ovome velikome eksperimentu. Blagosloven neka je udes onih, koji su se danas odlučili, da preuzmu aktivni udio na posvećenom radu. Nijedan cijonista nema prije prava, da se obrati na drugoga, dok nije sam učinio svoju dužnost i dao svoj maaser. Naši komiteji smiju da rade samo prema načelu apsolutnog i potpunog jedinstva nastojanja. Samo jedan fond smije da opstoji, jedan fond za darove i investicije, za cijoniste i necijoniste, jedan fond, koji bazira na principu maasera, a kod kojega vodstvo cijonista može da bude samo u vodstvu dobrog primjera.

Obnovni rad Židovskog narodnog fonda

Poznata je svrha Židovskog Narodnog Fonda, da stiže u Palestinu zemlju i da je uzdrži u neotuđivoj vlasnosti židovskog naroda. Imo nadalje da se brine oko privrednog zemlje podesnom iskorisćivanju, koje će da odgovara židovskom narodnom

gospodarstvu u Palestini, — da kao pouzdanik židovskog naroda — preuzevši funkciju još ne opstojeće države — učuva trajnu vlasnost ove zemlje židovskoj zajednici i da spriječi, da zemlja, ova osnovka svega narodnog i državnog života, postane predmetom lihvarenja po privatnim špekulantima. Nije dakle njegov zadatak, da trajno obradjuje zemlju, već da je stiče, privede iskorisćivanju i onda predal židovskim naseljenicima na trajno obradjivanje, bilo privatnicima, bilo zadržnim grupama. Ako je Židovski Narodni Fond za sada gdjekad dao na vlastiti račun obradjivati zemlju po radničkim grupama, što ih je on namještao, onda je to bivalo samo uslijed prilika, poglavito radi toga, što nije bilo mogućnosti, da se kupi novo zemljište.

A sada je Židovski Narodni Fond odlučio, da se opet ograniči na one zadatke, koje na nj spadaju po njegovoj bitnosti.

Prije rata posjedovao je Židovski Narodni Fond u Palestini zemlju u površini od 21.000 dunama. Na ovom su zemljištu uredjene 7 farme: Dagania 1 do 3, Merhavia, Gan Šmuel, Ben Šemen i Hulda.

Sve ove dao je do sada obradjuati po radničkim grupama. Ovim stanjem imalo bi se u skoroj budućnosti prekinuti. Narodni Fond drži, da će mu uspjeti da dijelom pomoći Keren Hajesoda doskora obradjivanje ovih farma predal naseljenicima ili naseljeničkim grupama u naslijedni zakup. Sa sredstvima Narodnog Fonda izgradjeno je osim uredjaja farma i nekoliko radničkih domova i to 75 pojedinih radničkih kuća, a osim toga 8 dvostrukih radničkih kuća. Poznato je, da je Narodni Fond osim toga uzradio mnogo na pošumljenju Palestine. Prošle zime posadio je 400.000 drveta i to maslina, kao i veliki broj raznih voćaka.

Osim zemlje na selu stekao je Narodni Fond vlasnost dosta znatnih kompleksa u gradskim područjima. Tako mu pripada u Jafi zemlja, na kojoj je podignuta gimnazija, a u Jeruzalimu zemlja, na kojoj su sagradjene kuće Becalela, u Hajfi je dao oveči zajam na zemljište, na kojem će biti sagradjena visoka tehnička škola. A sada imalo bi to zemljište da konačno predje u njegovu vlasnost. Prolazno davao je Narodni Fond za promicanje gradnje kuća u gradovima hipotekarne kredite, tako u Jafi, te je napose za vrijeme rata u pomanjkanju hipotekarnih i agrarnih banaka davao i seoske hipotekarne kredite. Tako je na pr. dao zemljišni kredit Palestine Land Development Company u svrhu osnutka djevojačke farme Kineret, kao proširenje farme Merhavia. Konačno posjeduje Narodni Fond gradilište za sveučilište u Jeruzalimu.

Kada je za vrijeme rata i nakon njegovog svršetka u Palestini vladala velika besposlica, poduzeo je Narodni Fond opširene radnje, tako pošumljenje, isušivanje močvara, natapanja, krčenja itd. Sav imetak Narodnog Fonda iznosio je 1. januara 1921. 27 milijuna franc. franaka. Od ovih imadu značaj investicija 6 milijuna franaka. Od toga bilo je uloženo u palestinska zemljišta 621.000 franaka, u uredjaja farma 3 milijuna 280.000 franaka, u zgrade raznih domova 220.000 franaka, u razna preduzeća 154.000 franaka, u hipoteke 1.000.000 franaka. U to vrijeme stajao je Narodnom Fonds na raspoređenje jedan veliki fond u gotovini, naime 200.000 funti sterlinga, a osim toga efekti u iznosu od 35.000 funti sterlinga.

Budući da je sada dgnuta zabrana kupovanja zemlje, ukazuje se kao najvažniji zadatak Narodnog Fonda, da dobije što više zemlje u svoje ruke. Hoće li Narodni Fond samo donekle da ispunjava svoju svrhu, t. j. da privede znatan dio palestinskog zemljišta u posjed židovskog naroda, to bi morao imati godišnji prihod od 1 i pol milijuna funti, da uzmogne svojim najvažnijim zadacima (kupovanje zemlje, amelioracija zemlje, pošumljenje) udovoljiti. Već u skoroj budućnosti predstaje prve kupnje novoga zemljišta. Radi se u glavnome na ravni o seoskim zemljištima, i to o jednom terenu od 71.000 dunama u dolini Jesreela, između Hajfe i Tiberijasa. Ovaj teren je vlasništvo obitelji Sursuk, koja živi u inozemstvu i hoće da jedan dio svog palestinskog posjeda proda. Isplata ne mora da uslijedi na jedamput već u godišnjim obrocima. Kupovnina iznosi 330.000 funti sterlinga. Osim toga je namjeravana kupnja zemljišta u gradovima, poglavito u Jeruzalimu. Moguće je ovdje nabava jednog velikog kompleksa na glavnoj cesti u centru grada, koji je vlasništvo grčke patrijaršije. Kupovnina iznosi oko 385.000 L. Radi se tu o kompleksu, čija bi vrijednost razvitkom Jeruzalima vanredno porasla.

Vrijednost inventara i uredjaja na posjedima Narodnog Fonda znatno je porasla, te bi predstojeća nova procjena njegovih investicija pokazala, da je njihova vrijednost od 621.000 franaka porasla na cca 18 milijuna franaka, što znači veliki porast vrijednosti i onda, ako se i uvaži medjutim smanjena vrijednost franka na cca 40%, njegove predratne vrijednosti. Kako vrijednost zemljišta u Palestini raste pokazuje najbolje posjed u dolini Jesreel, koji je prije rata bio za petinu nudjen na prodaju.

I od vlasti preuzet će valjda Narodni Fond doskora znatne kompleksne zemljišta. Radi se o bivšim turskim krunskim dobrima, koje je sada preuzela palestinska vlast. Njihova sveukupna površina iznosi 250.000 dunama kraj ukupnog areala Palestine od cca 20.000.000 dunama. Tekst osnove mandata predviđa, da se ova vlastna dobra imadu u što većoj mjeri dati na raspoređenje židovskom naseljivanju. Svakako ne će biti isključivo rezervirana za ovu svrhu. Kako se nedavno saznalo, pregovara vlast i s jednom grupom kršćanskih Arapa glede preuzeća jednog kompleksa zemlje u južnoj Palestini. Vode se i pregovori glede preuzeća jednog kompleksa od 34.000 dunama kod Ber Sede po Narodnom Fonds. Nadalje dolazi u obzir i skorašnji zakup jednog kompleksa od cca 4000 dunama na briješu Karmel.

Naseljivanje radničkih grupa na dosadanjim posjedima Narodnog Fonda iziskuje svotu od cca 325.000 funti sterlinga. Narodni Fond će valjda pomoći doprinosa Keren Hajesoda iznimno još za ovo naseljivanje namaknuti sredstva. Općenito ali će u buduću morati druga nadleštva da preuzmu naseljivanje. Za nabavu novca za zgrade, inventar itd. bezuvjetno je potrebno osnivanje agrarnih i hipotekarnih banaka. Davanje hipotekarnih zajmova na zemljišta Narodnog Fonda bit će skopčano sa nekim potreškoćama, jer zemljišta Narod. Fonda, jer zemljišta Narodnog Fonda, kao neotudjivo dobro, ne mogu biti davana u zalog. Ima ali nade, da će se naći juristička forma, kako bi se i ova potreškoća uklonila. Vode se pregovori sa arha-grupama glede

trajnog obradjivanja farme Merhavia. Odsele polagat će Narodni Fond osobitu pažnju više na naseljivanje maloposjednika, nego li posjednika sa ovečim posjedom, za čije je obradjivanje potreban oveći broj radnika. Ovi će maloposjednici morati da obraduju podijeljeno im zemljište svojom i snagom svoje obitelji. Upravo naseljivanje neimaćih radnika i njihova preobrazba u maloposjednike jest najviša židovsko-socijalna dužnost Narod. Fonda. U odnosu prema kapitalističkim grupama imat će se u glavnome da ograniči na posredovanje kod kupovanja zemlje. S druge strane je preporuča, da naseljenici ili naseljeničke grupe, koje žele u Palestini kupiti zemlje traže u tu svrhu posredovanje Narodnog Fonda, da bi se time izbjeglo cjepljanju kupovanja zemlje i konkurenčiji židovskih kupaca zemlje u Palestini, koja bi još više natjerala cijene zemlje u vis, nego li je to do sada bio slučaj. Narodni Fond podržaje u svrhu nabave sredstava za ispunjavanje svojih zadataka u 58 zemalja sabirna mesta sa okruglo 10.000 povjerenika. Za iskaz svojih darova posjeduje 50 oficijelnih organa u 18 raznih jezika. Ima nadalje porazdijeljeno 400.000 škrabica (kasica), od kojih svaka poprečno kod svakog ispravljenja sadrži K 30. Vrijedno je istaknuti, da u Berlinu imade porazdijeljen dvostruki broj škrabica, nego li ima upisanih cijonista.

Naseljivanje Palestine ima da uslijedi ponacionalnim i socijalnim gledištim. Ima da se omogući naseljenje neimaćih osoba, a osobito imu da se promiče iz socijalnih i demokratskih razloga kolonizovanje maloposjednika. Naslijedna zakupnina imat će se od vremena do vremena prema postojećim prilikama ustanoviti. Što će opsežnija biti vlasnost Narodnog Fonda, to će više biti u položaju, da upliviše sa po njemu ustavljenom naslijednom zakupninom. Na visinu zakupa, a time i na vrijednost cijena zemljišta u Palestini. Što većom centralizacijom kupovanja zemlje u Palestini pojačat će se upliv Narodnog Fonda na razvitak cijena.

Razdraživanja na bojkot u Beograd

S potpisom »Srbi, Hrvati i Slovenci« širi se u Beogradu jedan pamflet, koji niskim izvršenjem ide za tim, da raspiruje mržnju protiv Židova i potakne na bojkot židovskih radnika.

Da su pisi tog pamfleta uistinu otadžbenici, oni bi se žacali da uprlaju ime Srba, Hrvata i Slovenaca ovakovim izlivom mržnje tolikom pakosti i neistinama, kako su sadržane u tom pamfletu. Zar je doista kod izvjesnih ljudi, koji se žacaju izaći na međan sa svojim imenima, narodno ime toliko malo vrijedno poštovanja, te ga se profanira podlostima najružnije vrsti? Ako išto, a to bi narodno ime trebalo do ostane čisto i ljudima, koji su inače tako trivolno činjeni kao sastavljaci toga pamfleta.

Oni su iz pojedinih listova istrgli pojedine citate i zloupotrijebili ih, iskrenuvši im smisao. Oni su podlo prešutili izražaje odanosti prema državi, koju su ispovjedali oni isti nacionalski svjesni židovski muževi, koji samo u frankovaca raznih plemena jugoslavenske nacije ne će naći na razumijevanje svoje samosvijesti i nacijske muževnosti. Oni su citovali kao dokument od osobite važnosti jednu dosta slabu no inače romantički zanešenu versifikaciju mladog, čini se, zanešenjaka. Oni nas daruju »Jevrejima« Frankom i Sachsom, ma da znaju — jer ovaj su pamflet pisali prečani, a ne Srbi iz Srbije — da ovi izdajnici nemaju nikakovih veza sa židovstvom, ali to više sa raznim patentiranim nežidovima iz Jugoslavije, službenicima židovskog krvnika Horthyja, Habsburgovaca i drugih.

Prepuštamo svoj braći u Srbiji da obraču-

način s tim pamfletistima u pogledu onih jevrejsko-izraelskim činima za vrijeme rata u Srbiji. No treba jednako stati na put drskoi kleveti, te bi treba jednako stati na put dr koj kleveti, te bi Židovi bilo kojega kraja ujedinjene Jugoslavije bilo u čemu bili gori u svojoj cijelini no ostali stanovnici. Za cijelo nisu Židovi oni, zbog kojih se ne objelodanjuju konfidentske listine, za cijelo nijedan Židov, državljanin kojeg od sadašnjih djejstava Jugoslavije, nije navadio na se toliko zločina protiv bilo kojega plemena jugoslavenskoga, koliko dobrani broj »heroja« na fronti i u etapi po krvi sinova jugoslavenskoga naroda. Ako je koji radio nedolično, on kao Židov ima bar tu ispriku za se, da se kao član jedne manjine, s kojom se nije baš ljubezno postupalo u bivšoj austro-ugarskoj monarkiji, morao prilagoditi zahtjevima okoline u kojoj je živio. Za cijelo mi smo imali svojih zločinaca. I Židova je bilo, koji su izrabili ratnu i poratnu konjunkturu. Ali je i pakosno i glupavo danas još, kad se zna, koliko je svijeta sve onamo do »vodećih ličnosti« države i njezine politike zablatila korupcija, prikazati Jevreje kao one, koji da su monopolisali besavjetnost. Čini se, da je u nas od potrebe, da se od vremena do vremena osviježe slučajevi korupcije, zloupotrebe otadžbeničkih fraza u lično složnačke svrhe, izvozničarskih i šećernih i pašuljskih i drugih afera, e da se klevetnici Židovstva slete riječi evandjelja: vide trun u oku bližnjega svoga, a ne vide brvna u svome oku. Ako ti klevetnici spominju dva jevrejska imena, kojima su se grđno rđavljivo ponijeli za vrijeme rata u Srbiji, čisto imena, koja bismo ni mogli nadrodati kao ružne tinove iz nežidovskih krugova, ispalio bi kudikamo dtilje. I kudikamo dulje bilo bi čisto imena onih Jevreja, koji su dali i živote i zdravlje i spremu i imovinu za otadžbinu, a koja će se imena časno spominjati, dok klevetnički pamfleti ovakove vrste budu s uličnom kašurom već davno istrenuti u kloačkim kanalima, kamo spadaju.

Židovi naše domovine ne će se prepasti od poziva na bojkot ovakih klevetnika, koje ne vodi otadžbeništvo već konkurenčka sebičnost. Oni će da vrše svoje građanske dužnosti savjesno. Oni, ma bili i prečani, nemaju rašta da žale propast bivše austro-ugarske monarkije i badava će i najveći antisemita tragati za imenom na tijednoga Židova, koji bi ikako bio u vezi s tendencijama, koje idu za razgradivanjem Jugoslavije.

Iz Židovskog svijeta

Dr. Paul Nathan o kolonizaciji Palestine. U »Zeitschrift des Centralvereines deutscher Staatsbürger jüdischen Glaubens« piše Dr. Paul Nathan o židovskoj narodnoj domaji u Palestini. Dr. Nathan drži, da su sad dani temelji za osiguranu gospodarsku kolonizaciju i mogućnost ponovnog oživljavanja jevrejske duševne kulture. Kraj takvog stanja stvari nema više razloga za protimbu između cijonista i necijonista. Sad je moguća jedinstvena fronta Židovstva u pogledu Palestine. Dosadanje razmirsice i nesuglasice valja zaboraviti. Specijalni njemački kulturni rad morao bi se nakon svjetskog rata smatrati frivošnim eksperimentom. Sljubljenje židovske Palestine s kulturom svijeta mogu danas da posreduju samo Anglo-Sasi. U Palestini trebali bi poći oni Židovi, koje na to tjeraju čeznuće, k poljodjeljstvu te vjerski osjećaji ili želja za koncentrisanjem Židovstva na istorijskom tlu. U Palestini danas su sada realni gospodarski predviđeni, kao i predviđeni za snažni intelektualni rad.

Velika skupština za pomoćnu akciju za ukrajinske Židove. U nedjelju dane 3. aprila održala se u Beču velika skupština, na kojoj je kao prvi referirao Dr. Chajes o stanju američko-židovske pomoćne akcije za Ukrajinu. Govornik ističe, da rad američko-židovskog saveza mnogo trpi od toga, što se pojedini komiteji držu samo za ona mesta, iz kojih potiču. Nema jedinstvenog i centralizovanog rada. Prema stanju stvari ne može se računati s time, da će veliki djelovi bjegunaca moći

emigrirati u Ameriku. Ukrainski Židovi poči će većinom u Palestinu i zadaća je cijelokupnoga židovstva, da sve poduzme, e bi omogućilo preseljenje ovog vanredno podesnog židovskog ljudskog materijala u Erec Jisrael.

Iza toga podastro je svoje izvješće g. dr. Markus Krämer, koji se povratio sa svog informacionog putovanja po Ukrajinu. Njegovo je izvješće učinilo dubok dojam na skupštinu, napose protokoli o bestijalnom klanju Židova, te grozotama vojske Balahovića i opis dogodaja po djeci, koja ostade bez roditelja.

Svoja razlaganja završio je ovime: Svi Židovi, kojima je to ikako moguće, bježe iz ukrajinskoga pakla. Prodaje se sve, da se umakne smrti i zlostavljanju. Pogranične države prepune su golih i gladnih bjegunaca. U samoj Volhiniji imade preko 10.000 siročadi. U pomoćnom radu mora nastati promjena dosadašnjeg sistema. Na mjesto filantropije mora da stupi židovsko-socijalni rad. Ne smijemo se više osloniti lih na američke Židove, koji su do sad nosili sav teret i svu brigu - za žrtve pogroma, već židovstvo cijelog svijeta mora da pomogne. I austrijsko židovstvo mora prema svojim silama pomoći. Pomoćno dijelo, koje sada počinje, namjerava da po mogućnosti postigne što više adopcija siročadi, da otpremi najvećim pospješenjem u ukrajinske pokrajinske zemlje što više odijela, rublja i cipela, te za rad sposobne otpremi u Palestinu.

Gospodja Annitu Müller podsjeća, da se zapadni Židovi moraju odužiti istočnim Židovima, jer je židovski istok očuvao i umnažao židovske kulturne vrijednote. Prema ovoj narodnoj nesreći imade svaki dužnost, te joj se ne smije ukloniti ni jedan Židov. Svaki ima, da dade štograd može. Kanadski Židovi preuzele su velik dio djece da ih prime pod svoje. Annita Müller podsjeća na to, da u tom radu u velike učestvuje jedan hrišćanin g. William Harrer iz Kanade, te da se Židovi ne će dati osramotiti od ovog plemenitog hrišćana, već će i oni ispuniti svoju narodnu dužnost.

Na samoj skupštini sabralo se 150.000 K kao temelj za veliko pomoćno djelo austrijskih Židova.

Ukrajinsko-židovski bjegunci u Poljskoj. Iz Varšave namjavljaju: Pregovori židovskih zastupnika s poljskom vladom u pitanju bjegunaca imali su ovaj rezultat: Ukrainski bjegunci, koji borave u Poljskoj od preliminarnoga mira s Rusijom, registrirat će se i dobit će posebne legitimacije. Tko ne će da se registrira, bit će izgonjen. Od 15. aprila počet će se izdavanjem putnica za Ameriku ili Palestinu. Unutar stalno određenog roka moraju dočlani ostaviti zemlju. Mjesni pomoćni komiteji priznaju se po vlasti, te imaju poluslužbeni karakter. Lokalne oblasti imaju dužnost, da podupiru pomoćne komiteje. Za djelovanje ovih komiteja nose židovski zastupnici na Sejmu svu odgovornost. Vlada podijelila je ova olakšanja u nadi, da će židovska javnost olakšati emigraciju. Židovski zastupnici obratili su se s toga na sve inostrane židovske emigracione organizacije s molbom, da ih podupiru u njihovom nastojanju, te da omoguće iseljivanje ukrajinsko-židovskih bjegunaca.

Litavska. (Poljsko okupacijono područje.) Židovski članovi Općinskog vi-

jeća u Wilni izjavljuju obzirom na nepravedne komentare, koje je izazvalo njihovo suzdržanje od glasovanja u pitanju odaslanja delegacije Vijeću Saveza Naroda u Parizu, da su neposredno, čim su stupili u općinu, vijeće istaknuli, da su samo opunomoćeni baviti se isključivo gospodarskim pitanjima. Oni da su izjavili onda i ponavljaju sada opet, da ni Općinsko vijeće kao takovo nije zvano, da zauzme političko stanovište. I ako imade samo 14 židovskih općinskih vijećnika, oni da se usprkos tome smatraju zastupnicima gotovo polovice stanovništva, jer da ono poradi različitim izbornim makinacijama nije moglo da dobije dovoljni broj zastupnika i bilo potisnuto od manjine. Budući da su osim žid. zast., koji nijesu htjeli glasovati i polj. demokrati i polj. socijalisti glasovali protiv toga, da se odašalje ponuđena delegacija, to delegacija Općinskog vijeća u Wilni može biti smatrana kao mandatarka samo jednoga dijela stanovništva.

Amerika traži izvješće o antisemitskoj hajki u Beču. Pod dojmom događaja kod bečkog antisemitskog kongresa pošao je stalni komitej američko-židovskog kongresa i to gg. Nathan Strauss, Rabi Stephen Wise, Morris Rothenberg i Bernhard Richard k državnom tajniku inostranih dijela, g. Rughesu, da svrati pozornost američke vlade na položaj židovskih bjegunaca u Beču, kojima prijete u savezu sa antisemitskim kongresom izgoni i izgredi. Državni tajnik odgovorio je, da se po njegovim informacijama antisemitska propaganda tjeru po neodgovornim osobama, koje su bez upliva. Oče naredili američkom komesaru u Beču, da ga izvesti o uplivu antisemitskih agitatora na austrijsku vladu.

Optužba protiv nadrabina Immanuela Löwa. Iz Budapešta namjavljaju: Državno odvjetništvo napokon se ipak odvažilo da sastavi optužnicu protiv dra. Immanuela Löwa. Državno odvjetništvo optužuje nadrabina Löwa, koji se već od 23. aprila 1920. nalazi u istražnom zatvoru, radi cijelog niza zločina. Optužuje ga se radi zločina bune, razdraživanja klasnoj, narodnoj i vjerskoj mržnji, zatini radi prestupka uvrijede veličanstva i uvrijede osobe državnog upravitelja. Branitelji dra. Löwa predali su smjesta prigovore protiv optužnice. Istražni zatvor, koji traje gotovo godinu dana, već je 8 puta produljen. Obziron na starost i na zdravstveno stanje nalazi se dr. Immanuel Löw u njegovom stanu, gdje je pod strogom paskom.

Iz cijonističkog svijeta

Pospješenje emigracije po egzekutivni cijonističke organizacije. Kako dozajemo iz krugova provizorne egzekutivne cijonističke organizacije, odlučila je ova uz napregnute svih sila pospješiti židovsku emigraciju u Palestinu. Kao prva odredba zaljuto je olakšanje useljivanja od 1000 novih emigranata kategorije A (radni elementi, halucim); potrebiti certifikati razzlati će se ovih dana. I za useljenike kategorije B (imigranti sa vlastitim sredstvima) ishodit će se olakšanja u pogledu formalnosti podjeljivanja putničkih pasoša i stanbenih mogućnosti. Transport emigranata u Palestinu ima da se poboljša. Pregovara se

s parobrodarskim društvom, koje će vazda staviti na raspolaganje dobro opremljenu ladju. U koliko dopuštaju finansijsku snagu organizacije te prilike u Palestini, ima da se pospreši imigracija pri čemu valja uvažiti, da cijonistička organizacija nosi odgovornost za sve useljenike koje ona preporuča (ZK).

Veliki dar za kupovanje zemljišta u Palestini. Prema jednoj obavijesti Sir Alfreda Mondsa izjavila je gospodja Mary Fels, udovica i suradnica borioca za zemljenu reformu po načelima Henry Georges-a, Josefa Felsa, da stavlja na raspolaganje Keren Hajesodu iznos od 600.000.— dolara (84.000.000.— K) za kupovanje zemljišta u Palestini. Ima da se nadje forma, prema kojoj će ova zaklada unutar Keren Hajesoda služiti isključivo za kupovanje zemljišta u smislu zahtjeva zemljene reforme Henry Georges-a. Gospodja Fels, koja je uvažena članica američko-cijonističke egzekutivne i zastupnica američkih cijonista u Velikom Akcijonom Odboru, otišla je u Palestinu, da tamo ustrovi razne modalitete.

Ovaj dar nije samo važan radi visokog iznosa, već i zato, jer je time gospodja Fels, kao zastupnica američkih cijonista u Velikom Akcijonom Odboru priznala Keren Hajesod kao centralni institut za ukupni obronci rad u Palestini. Ta činjenica bez sumnje će učiniti velik dojam u Americi i olakšat će vodstvu, koje je pošlo onam, da zagradi diferencije, koje postoje u slavljanju američkih cijonista u pogledu Keren Hajesoda.

Italija. Na putu iz Palestine boravili su Usiškin, Warburg i Mossinssohn u Rimu. Warburg je govorio 1. marta na poziv cijonistickog saveza i žid. općine u Rimu o ekonomskim mogućnostima razvijanja i političkoj situaciji u Palestini. Warburg je posjetio i Luzattia, koji je ovih dana svoj 80 godišnji rodendan slavio, koga je obavijestio o Palestini. »Israel« od 10. marta donio je izjave Usiškina u času njegova puta u Ameriku. On ne drži nemogućim da se stvori zajednička podloga za djelovanje u Palestini. On da nema doduše ništa proti privatnoj inicijativi, ali sav dosadašnji rad u Palestini da je bio isključivo obavljen sa strane Žid. Org. i Nacionalnoga Fonda. Budući da se tu ne radi o tome, da se sklopi što bolja trgovina, nego o obnovljenju, mora i privatna inicijativa biti nadzirana od Organizacije. Kulturalni rad da je potreban, budući da je nacionalna država bez nacionalne kulture besmisao. U nijednoj državi da nije vlasta očitovala, da se slabo zanima za probleme uザgajanja. U tom pogledu da se ne mogu učiniti ni najmanje koncesije. Mandat drži Usiškin u općenitosti zadovoljavajućim. Formalne granice imaju, ako se porede sa zbiljskim realnim radom samo sekundarno značenje. Sa ovog stajališta neisključuje Usiškin ni u onoj zoni Palestine, koja je pridjeljena Franceskoj, prostranu žid. kolonizaciju. Žid. legiju odbija Usiškin i misli, da 1000 žid. kolonista veću silu tvore nego 1000 uniformiranih vojnika. Naša se osvajanja moraju provesti na mirnom putu kulture.

Iz Palestine

Interview sa Sokolovom. Kako je poznato pošao je predsjednik egzekutivne svjetske cijonističke organizacije g. Nahum Sokolov, koncem prošlog mjeseca u Palestinu. Uredništvo »Haarec« poslalo mu je u susret svoga dopisnika, kojemu je Sokolov slijedeće izjavio. Churchill još se nije jasno izjavio o cijonizmu, te će tek nakon ispitivanja stanja stvari na licu mjesta izjaviti svoje stajalište. Za to je Sokolov smatrao potrebnim, da u to vrijeme boravi u Egiptu i u Palestinu. Ne može da kaže kako će dugo ostati u Palestinu, jer kakogod bi se rado stalno nastanio u Palestinu, za sad još mora ostati u Evropi. Za svaki slučaj ostat će u Palestinu preko pesaha i upravljat će poslovima zemlje, jer je predsjedatelj Vaad Hacirim odsutan. Uvjeren je, da će cijonistička delegacija imati u Americi uspjeha. Welzmann i Usiškin razložiti će američanskim cijonistima sadašnje stanje stvari, te ih predobiti za se, da se omogući smjesta rad, koji je vrlo potreban.

Dne 12. marta bio je Sokolov gost maršala Allembya.

Ministar Churchill u Palestinu. Zadnje vijesti, koje smo primili javljaju, da je ministar Churchill stigao 24. marta u Palestinu u pratnji vrhovnog komesara Sir Herberta Samuela i njegove supruge. U Kairu održavala su se važna vijećanja sa Samuelem, vrhovnim komesarom Mezopotamije, te drugim visokim činovnicima. Rezultat tih vijećanja drži se još tajnom. Kako čujemo, otklonio je Churchill vodjenje Iakovih pregovora sa antocijoničkom delegacijom kršćanskih Arapa.

U Palestinu primio je Churchill židovsku delegaciju, koja se sastojala iz zastupnika Vaad Leumi, Vaad Hacirim i nadrabinata, koja je predala ministru memorandum o stajalištu palestinskog židovstva, a u kojem se izražuje potpuno priznanje nastojanju vrhovnog komesara Sir Herberta Samuela, da stvari prijateljske odnosa s Arapima. Memorandum podrtava cijonistička nastojanja, koja ne idu za tim, da krne prava arapskog pučanstva i naglašuje, da će preporod židovskoga naroda u Palestinu povoljno djelovati na arapski narod kao i na ostale narode istoka, koji se bude. Židovski narod, koji je razasut po cijelom svijetu, treba da se prizna kao jedinstvo, koje ima učešće na razvitak Palestine. U memorandumu se nadalje traži unapredjenje i pospešenje židovske emigracije iz opustjelih i pogromima nastradalih zemalja u Palestini, te predaja naravnih bogatstva zemlje i državnih dobara židovskome narodu.

Gradski budžet Jeruzalima. Na zadnjoj sjednici jeruzalimskog gradskog vijeća ustanovljen je budžet za novu finansijsku godinu, koja počinje sa 1. aprilom. Budžet ustanovljen je sa 50.000.— funti šterlinga prema 37.000.— u prošloj godini. Ubiranje gradskog poreza preuzele je vlast. Općina namjerava, da preuzeme brojne nove radove, pa će u tu svrhu biti kasnije podnešen naknadni budžet i to za elektrificiranje, vodovod i proširenje ulica. Ovaj nadopunidbeni budžet ne će biti pokriven namećima, već zajmom, koji će vlast dati gradu.

Proširenje željezničke mreže u Palestini. Lijija Jeruzalim—Jafa produžit će se novom tračnicom do mora. Rad je već započeo i bit će za mjesec dana dovršen. Ovim proširenjem željezničke mreže bit će

Tel—Aviv spojen s morem i budućom luka. Odmah kraj luke uredit će se prometni kolodvor. Tuk kraj željeznicе gradi se tvornica gradjevinskih materijalja »Silitat« te nova klaonica. Na taj način stvorit će se između Tel—Aviva i mora preduvjeti za novu industrijsku četvrt u Jafi.

Sir Herbert Samuel protiv progona Židova u Yemenu. U zadnje vrijeme stigle su nam nepovoljne vijesti o stanju Židova u Yemenu, koji su izvrženi raznim progonskim. Vaad Leumi obratio se u toj stvari vrhovnom komesaru i zamolio ga u ime palestinskog židovstva, da bi ponukao englesku vladu na intervenciju u korist Židova u Yemenu. Vrhovni komesar živo se zauzeo za stvar i obećao, da će zamoliti brzu intervenciju engleske vlade u korist proganjениh Židova u Yemenu.

Svečanost povodom izbora nadrabina. U počast novo izabranih nadrabina u Jeruzalimu priredila se velika svečanost. Rabi Fishmann u oduljem je govoru razložio važnost ovog istorijskog čina. Osim Fishmanna i sudskog tajnika Bentwicha govorilo je još 20 govornika. Na koncu primljena je rezolucija, koju je predložio rabi Fishmann, a kojom se traži izdanie proglaša Židovima u galutu sa zahtjevom, da ne priznaju drugi rabinat u Palestinu, no ovaj, koji je sada izabran. Oba nova izabrana velika rabina držali su u sinagogi rabi Johanana ben Zakaj višesatne dubokoumne d' rašot.

Maršal Allenby o Palestini. »Doar Hajom« donosi interview Itamara Ben Avisa maršalom Allenbyem, u kojem medju ostalim veli Allenby ovo: Ne će nikad zaboraviti čarobni utisak, koji je proizvela na nj Palestine i nada se, da će se doskora moći odazvati pozivu vrhovnog guvernera Herberta Samuela, da ponovno posjeti zemlju i da se osvjeđoči o napredku. Uvjeren je, da će, kad budu Židovi shvatili, e je ustrajnost i tolerancija najbolje sredstvo izgradnja židovske narodne domaje u Palestinu postati činjenicom, jer Englez u vijek ispunje svoje obećanje. Židovi moraju da uvjere muhamedance i hrišćane, da je njihova domovina ujedno na dobrobit njihovu i cijelog čovječanstva. Što Židovi mogu da postignu, vidi se najbolje u lijepim židovskim kolonijama. Članovima židovske legije mora se priznati, da su se znali boriti i umrijeti u dolinama Jordana i na visovima Gileada. Valja iz pustinje napraviti raj, a sadanja uprava Palestine pozvana je, da to provede. Konačno zaželio je maršal Allenby svim stanovnicima Palestine mnogo sreće u njihovom radu.

Palestinska vlast i Jevrejsko školstvo. Palestinska vlast imenovala je doktora Aleksandra Duškina, tajnika kulturnog vijeća cijonističke komisije inspektoretom nad svim židovskim školama Palestine. Ovo imenovanje znači početak združenja židovskog školstva sa Palestinskom državom. Tu vezu uz finansijsko sudjelovanje tražili su židovski članovi palestinskog državnog savjeta.

Nove naseobine „Ice“ u Palestini. Prema vijesti »Doar Hajom« stigao je u Hajfu Frank, zastupnik »Ice« da dovrši pregovore s vlastom radi zakupa jednog dijela zemljišta na 50 godina u blizini Atlita. Ice želi da osigura zemljište od nekoliko tisuća dunama, koje će Ice dati kultivirati po emigrantima, te će emigrante poslati da učini samostalnim seljacima.

Sitne vijesti. Zasjedanje palestinskih trgovačkih komora. U Jeruzalu održao se prvo zasjedanje palestinskih trgovačkih komora. Palestina ima 7 trgovačkih komora i tri korporacije, na koje su prenešene razne upravne oblasti. Zasjedanju pribivali su i zastupnici vlade, koji su uzeli živahno učešće u raspravama. Potpunu slobodnu trgovinu otklonila je vlada, naglasivši ujedno, da je došlo u susret trgovcima dignućem zabrane o izvozu ječma, dok za sad još nije moguće, da se daje slobodan izvoz pšenice.

Iz Jugoslavije

Rad na haluciarni „Geulah“. Prema zadnjem izvještaju, što ga je Palestinski Ured primio iz Mostara, naši su haluci zadnjih nedjelja pod nadzorom vrsnoga ekonoma g. Šarića i članova pal. komisije obradili velik dio cijelog gospodarstva od 24 dunuma vrta i vinograda. Cijeli je posjed djelomice jedamput okopan i nagubren, djelomice priredjen za sadnju, a ostatak već konačno obradjen, posijan i zasadjen. Uslijed velikog mara halucim svi se poslovi za vremena svršavaju i računa se, da će farma, ako ove godine bude samo srednja žetva, već prve godine isplatići sve upravne i investicijske troškove. Složni rad pod izvrsnim vodstvom je užoran, a poslovi, koje su naši haluci sveladali, zasvjedočuju, da će i ova naša grupa biti dorasla velikim i teškim zadatacima, što ih Palestina stavlja na pionire obnove zemlje. Haluci su samo u zadnja tri mjeseca prenijeli na svojim ledjima više hiljada metričkih centi gubra često i više stotina metara udaljeno od slagališta, jer je većina parcela radi svoga položaja nepristupačna kolima. Kod nabave potrebnih velikih količina gubra, koju zahtijeva svakoracionalno ravljarstvo, tim više, što je čitav kompleks primljen posve zapušten i veći dio već kroz više godina negubren, a koje se količine nijesu mogle dobiti u Mostaru, našla je uprava na veliku potporu ravnatelja otpremništva „Drina“ u Sarajevu, gosp. Taubmannu, koji je farmi nabavio oko 20 vagona gubra i zaračunao samo efektivne troškove prevoza i plaćenih taksa, a cito veliki trud oko toga posla sam obavio iz ljubavi prema našem pokretu. Palestinski se Ured ovim putem zahvaljuje gosp. ravnatelju Taubmannu na ovoj veledušnoj pomoći.

Glavna skupština židovskog nacionalnog društva u Sarajevu, održala se 29. marta. Predsjednik društva, g. poglavarski tajnik Isak Salom prikazuje nakon pozdrava članova u markantnim crtama rad društva i molitvi apsolutorij za odbor. Iza toga je tajnik Keren Hajesoda Mihail Levi prikazao važnost historijskog momenta, koji sad proživljavamo, te potrebe i zahtjeve, koje iz toga proizlaze. Govornik razlaže ciljeve Keren Hajesoda i izrazuje želju, da nijedan Židov ne može biti članom društva, koji nije dao svoj maaser. Srpsitije, te ističe, da je pored svih općine u Sarajevu i Brčkom, da općine daju svoj maaser, uvjeren da će i druge općine slijediti njihov primjer. Konačno predlaže rezoluciju, kojom traži da je svaki sarajevski Židov dužan dati svoj maaser. Tajnik Maestro čita općini izvještaj o društvenom radu, koji je primljen s velikim odobravanjem doznanja, a zatim izvješće gdjica Šimha Salom o stanju blagajne, a g. Gap-

pon o knjižnici. G. Moise Montilja prikazuje rad za Ž. N. F. te konstatuje, da je prošle godine sabrano 327.516 K. t. j. 46½% od propisanog iznosa. Nada se, da će uspjeti ove godine namaknuti propisani iznos i moli prisutne, da ga u radu podupiru. Iza toga referira je g. dr. Benau o »Safa Berura«. Govornik prikazuje istorijat ove prevažne inačice pozdravlja zaključke sefardske teškoća, kojima se borila jevrejska škola, ipak uspjelo održati redovitu obuku. Veseljem konstatuje, da školu posjećuje 288 učenika, te da škola ima lijep uspjeh. Prelazeći na budžet naglašuje, da je minimalno prelimirani trošak škole 120.000 K, od koje svote ima pokrića za 85.000. Uvjeren je, da će sarajevski Židovi lako pokriti deficit od 35.000 K i time obezbijediti jevrejsku školu, koja služi na čast cijelom židovstvu Jugoslavije. Inž. Oskar Grof izvješćuje o radu oko »Židovske Svesti«, te naglašuje, da je provizorni redakcionalni odbor nakon demisiije Mihaela Levia nastojao, da list održi na visini, stojeci vazda na braniku vitalnih interesa židovstva i informirajući židovsku javnost o svim aktuelnim dogadjajima. Konačno ističe, da je list materijalno obezbijeden. Iza toga izabran je društveni odbor s g. finansijskim savjetnikom Feliksom Pordesom, Albertom Alkalayem i Albertom Abinunom na čelu. Nakon zahvale novog predsjednika, te pozdrava novog odbora po g. nadrabinu dru. Wesselu, izrazuje se bivšem predsjedniku g. Salomu za požrtvovni rad priznanje i zapisnička hvala. Konačno predlaže predsjedatelj, da se R. O. u S. C. J. odašalje pozdravni brzjav.

Osobna vijest. Dne 7. o. mj. vjenčao se u Zagrebu g. dr. Beno Stein, predsjednik R. O. S. C. J. sa gdjicom Verom Ehrlich.

Seder u Židovskoj dačkoj menzi. I ove godine priređuje menza na pesah seder, kojemu mogu prisustovati gradjani (bez posebnog poziva). Prvu večer seder po aškenaskom obredu, drugu po sefardskom. Radi ograničenog prostora primaju se prijave do uključivo 18. o. mj. u menzi (Palmotićeva ul. 16.) i u upravi „Židova“ (Ilica 31).

Židovsko gombalačko i športsko društvo Makabi u Zagrebu obdržavat će svoju III. redovitu glavnu skupštinu u subotu dne 16. o. mj. u 8½ sati na večer u društvenoj gombioni (evangelička škola) Gundulićeva ul. s ovim dnevnim redom:

1. Pozdrav predsjednika;
2. Izvještaj tajnika;
3. Izvještaj vodje i referenata sekcija;
4. Izvještaj nadzornoga vijeća;
5. Izbor odbora, nadzornoga vijeća i časnoga suda;
6. Ustanovljenje visine članarine i 8. Eventualije.

Odbor.

P. S. Važni predlozi, koji zasijecaju u samu osnovu društva, treba da su pismeno odboru barem 8 dana prije glavne skupštine podneseni i potpisani po 10 članova. Predlozi podnešeni na samoj gl. skupštini imaju se pismeno uručiti predsjedniku, a mora ih poduprijeti barem 10 članova. Ovi će se predlozi pročitati, ali će se o njima raspravljati samo, ako na to pristane upravni odbor.

Prvenstvena utakmica Makkabi — Penkala 2:2 (1:1) Ova utakmica održana u nedjelju dne 3. IV. nije se kretala

na onom športskom nivou, kako se po kvaliteti obaju klubova očekivalo. Ovaj puta zatajio je Makkabi, koji je igrao daleko ispod svoje forme, što se imade najviše pripisati indispoziciji nekojih igrača. Sa strane Makkabija igralo se bez ikakove volje, halves-linija slabo je podupirala forward, kojemu je posve manjkala inače tako tipična prodorna snaga. — Obrana Stastny, Klaber i vratar Spitzer radili su izvrsno i jedino njima imade Makkabi zahvaliti da nije bio poražen.

Penkala bila je ovaj puta bolja od Makkabija, i time je posve ispravila svoj posljedni poraz.

Goalove za Makkabi polnili su Šorš i Klaber (11 metara) a za Penkalu Villičić i Morava II. Sudac g. Klemen. I. K.

Priprave zagrebačkoga Makabija za II. Omladinski Slet. Po priopćenju sletskih vježba započeo je življ rad gimnastičke sekcijs Makabija, čiji je prednjački tečaj ubrzanim radom prošao sve vježbe, kako bi što veće grupe mogao uvježbati, neovisno o prostornim neprilikama premašene gombaone. Vodstvo si je svjesno, da je sudjelovanje na Sletu ovisno o snažnom i brojčano jakom istupu prije Sleta u Zagrebu, koji bi imao namaknuti potrebna sredstva za putnu blagajnu. Svi oni, koji hoće na Slet, dužni su sudjelovati barem u prostim vježbama, te je zaključeno, da i lakoatletičari i nogometari imaju polaziti ove vježbe. Muško članstvo vježba u ponедeljak, srijedu i petak od 8½—9½ sati na večer; žensko članstvo utorak i četvrtak od 6½—7½ na večer; srednjoškolci ponedeljak i petak od 6—7 na večer; muški podmladak srijeda i subota od 5—6 na večer, ženski podmladak utorak i četvrtak od 5—6 na večer.

Tenis-sekcija Makabija u Zagrebu. Pod vodstvom g. dra. F. Severa organizuje se tenis-sekcija, koja će ovih dana moći na iznajmljenom igralištu započeti igranjem. Igralište iznajmljeno je za sva prijepodneva i 4 popodneva u tjednu. Prijave prima tajnik g. dr. Braun, koji će podjedno dati i sve upute.

IRMUŠKA KLINGENBERG
DESIDÉR GYÖRI

zaručeni

Daruvar 26. ožujka 1921.

OLGA KRAUSS
ZLATKO FÜRST

zaručeni

Bjelovar, u veljači 1921.

PRVA KOPRIVNIČKA

Tvornica

bojadisanih tkanina
(Blaudruckfärberei)

Vilim Grünwald

Telef. 49 - Koprivnica - Telef. 49

**ŽENSKE VJEŽBE ZA 11. SLET
JEVREJSKIH OMLADINSKIH
UDRUŽENJA JUGOSLAVIJE**
(SVRŠETAK)

Treća vježba.**I.**

1. Stav odnožni desnom — ruke naprijed.
2. Izdržaj . . .
3. $\frac{1}{2}$ okreta lijevo u zanožni stav desnom — ruke strance — lijeva donjim lukom.
4. Izdržaj . . .

II.

1. Ruke podbočiti — poklek desnom.
2. Izdržaj . . .
3. Dignut se u zanožni stav desnom.
4. Izdržaj . . .

III.

1. Ruke u vis — predkročni stav desnom u zanožni stav lijevom.

2. Izdržaj . . .

3. $\frac{1}{2}$ okreta lijevo — ruke naprijed lijevo (lukovima desno) — odnožiti desnom.

4. Izdržaj . . .**IV.**

1. Ruke dolje van — prednoženjem desnom.
2. Izdržaj . . .
3. Ruke dolje — prinožiti desnom.
4. Izdržaj . . .

Cetvrta vježba.**I.**

1. Desnu ruku strance — lijevu sagnuti otraga unutra (na krsta) — mali čučanj lijevom odnožni stav desnom.

2. Izdržaj . . .

3. Ljevu ruku strance — desnu sagnuti natrag unutra (na krsta) — posokom mali čučanj desno — stav odnožni lijevom.

4. Izdržaj . . .**II.**

1. Ruke u vis van — odkročnim stavom lijeve: stav odnožni desnom.
2. Izdržaj . . .
3. Ruke skučiti strance — stav prednožni desnom unutra.
4. Izdržaj . . .

III.

1. Cijeli okret lijevo u prednožni stav lijevom.
2. Izdržaj . . .
3. Ruke spružiti strance dlanomice — zanožni stav lijevom.

IV.

1. Ruke u vis (desna donjim lukom) pol okreta lijevo — u odnožni stav desne.
2. Izdržaj . . .
3. Ruke dolje strance — desnu nogu priključiti.
4. Izdržaj . . .

Vijesnik Povjereništa Židovskog narodnog fonda Keren kajemet lejisrael za Jugoslaviju.

Iskaz darova br. 7 od 16. marta do 6. aprila 1921.

Opći darovi.

Zepče: Sal. A. Musafija poslač 84.—
Zagreb: dr. Aleksander i Estera Licht zahvaljuju na čestitkama prigodom njihova vjenčanja 200.—, A. Rosenberg 50.—, Olga Fuchs kod kartanja 54.—, Maks Nytray domino partija 26.— 330.—

Koprivnica: J. Handler 100.—
Bos. Samac: Braća Kabiljo 102.—

Hercegovac: Ljudevit Kaufer posao 500.—

Zenica: Käte Katz za prodaju slatkisa i cvijeća u Nac. društву 285.60, Artur Kraus prišlo na pušenju kroz mjesec dana 150.— 435.60

Bihać: Mazalta Baruch, Bukica Abinun, Rena Atijas i Sara Atijas sabrane na Purim 200.—

Novi Sad: E. Almuslino posao bez specifikacije 13000.—

Vukovar: Heinrich Hirth za Purim 300.—

Purimski dar.

Zagreb: po 1000.— Ferdinand Brauner, Izidor Frank, po 500.— Teeodor Grünfeld, Franjo Kardoš, dr. Lav Friedfeld, po 400.— Oton Vinski, Marko Haas, dr. S. Perlberg, po 200.— Eduard Funk, Milan Pollak, Vatroslav Fleischacker, Ljudevit Lion, Julio Beck, Rafailo Nađussi, Jos. Benvenisti, Aron Albahari, Melania Bettheim, ravn. Oskar Jellinek, po 150.— Bela Reich, po 100.— dr. Beno Stein, A. L., dr. Herman Barmaper, Emi Eichhorn, Mirko Weinrebe, Izidor Blau, Eduard Höngsberg, Nisim Mandić, Eduard Stern, Milan Hirsch, Makso Schlesinger, Giralomo Spitzer, Ign. Roth, Jos. Münnser, Albert Münnzer, Izidor Weiser, Ješa Gaon, po 80.— Adolf Stern, po 60.— L. Kohn, Armin Gutmann, po 50.— C. Bahar, Geza Oblath, Leop. Mautner, Julio Oblath, A. Romano, po 40.— Čango i drug, Ljud. Pfeffermann, Gavro Gelb, Roza Zentner, po 30.— Mošo Konfino, po 20.— Sandor Pollak 9210.—

24.261.60

Samooporezovanje.

Ruma: Ostatak društva 839.—

Škrabice.

Zenica: Žid. nac. društvo 35.— Salomon Atijas 160.— 195.—

Prijedor: Etelka Stern 32.— Jakob Mevorach 70.— Ruta Seidemann 147.— 249.—

Varaždin: u klub-lokalu 148.30

Ruma: Hugo Grün 46.— Adolf Rosenzweig 28.— Jul. Heršković 29.— Teodor Herzl 47.— 150.—

742.30

Mashine.

Pakrac: Milka Weiss u gal »Agudat cijon« 50.—

Zagreb: Štovatelj n. i. Tilde Wolf iz Blelo-

Darovi kod tore.

Našice: Marko Preiss 100.— po 50.— Rechnitzer, Izidor Weiss, Sam. Kohn, Karl Weiss, po 40.— Jul. Reich, Aron Pollak, po 20.— Singer 400.—

Pakrac: R. Herzer 100.—

Varaždin: N. N. 32.—

Učinjene usluge.

Zagreb: Terezija Glücksthall-Terezije Kohn 100.—

Novigradiška: N. N. 40.— N. N. za usl. dra. H. B. 100.— 140.—

240.—

Nordauov grad.

Zagreb: Po »Makabiju« vračeni zajam Lav Stern 1000.— i Norbert Weiss 1000.— 2000.—

Dječji sab. arci.

Zenica: Berta Finzi i Sida Montilja Klara Lvi 388 i Ančika Montilja 632.— 960.—

Zepče: Palomba Kabiljo 128.— Bukica Atijas 110.— 238.—

Derventa: Neta Hartenstein 326.— Flora Pesach 170.— Azriel Baruch 152.— Jakob Kabiljo 130.— Abraham Sclarf 40.— 818.—

Varaždin: Paula Rosenfeld 352.— Emanuel Hirsch 132.— Božidar Hirsch, Vilma Rosen 129.— po 50.— Fanika i Rudi Eisenstädter, Elza Rosenfeld 890.—

2906.—

Obliteljska dar. knjiga.

Zagreb: Prig. svatova Altschul-Herzog sabrano 600.— prig. svat. Sof. Nnumann-prof. Semnica daruju za upis mladenaca u Zlatnu knjigu po 400.— Roza i Mavro Sirmal, po 100.—

E. Berl, Š. ing. Menzer, J. Neumann, Nelli Schwabenitz 160.—, M. Schwabenitz 80.— Herman Szemnitz 50.— i po 40.— Jos. i Ign. Szemnitz, svega 1170.— Na Barmleva Kandt sabrano 200.—

1970.—

Križevac: Na Purim sabrano: Aleks. Goldschmidt 200.— po 100.— dr. Engl, Hinko Schwarz, po 50.— Berkeš, Ign. Hirsch, po 40.—

Fritz Schwarz, Robert Schwarz, Sam. Pollak, Jakob Hirsch, Marko Deutsch, dr. Weiss, Jašo Breyer, po 20.— Fritz Pollak, Sam. Grossmann, Ferdo Goldschmidt, Josip Goldberger, po 10.— Nemšić, Rotter, svega 880.— Prig. Beritmila Os-

Obnova Palestine.

Bihać: Prig. purimskog sijela daruju: po 80.— Juda Levi, Jos. Kavezon, po 60.— Sandor Rechnitzer, po 50.— Azriel Atijas, Šabetaj Levi, I. Atijas, po 40.— Avram Atijas, Avram Abinum, Žarko Kašiković, Jos. Levi, Moric Friedmann, Hahn Levi, Jos. Pinto, Rud. Rechnitzer, Cevi Atijas, Izak J. Atijas, Tomo Kašiković, Aron Kavezon, dr. Horn, Avram J. Levi, po 20.— M. Altarac, Jak. Barucl, Jos. Papo, rab. Atijas, dr. Rahele Weissberg, J. Merkuš-Pinto, Rifka Levi, Luka Apančin, pc 12.— Flora Israel, po 10.— B. Nemuan, Sara H. Pinto 1122.—

4500.—

Našice: Mjesna cijon. org čisti prihod purimské zabave 5000.—, kod svatova Fleischer-Kaufmanu 90.—, Hahn-Spitzer 110.—, na par-tli karata Maulvurf-Beran 150.— 5356.—

Novigradiška: »Zavjet« 100.—, Ad. Bauer 25.—, A. D. 40.—, Ing. Sam. Lang 40.—, Jak. Sommer 110.— 215.—

Zavidović: Dr. P. Band za Purim 400.— Derventa: Hermann Liebling iz Zenice i L. Pesach za svršenu nagodbu 1000.— F. Kohn i V. Kabilio sabr. 240.—, prig. vjicanja Azriela Levi—Sarine Baruch sabrano 1000.—, Erna Baruch i Atijas sabrali za kićenje ružmarina 580.—, svega 1820.— 2820.—

Hercegovac: Prig. zaruke Irene Leipnik-Ljud. Brucker sabrano: Ljud. Kaufer 100.—, po 40.— Ilijia Kaufer, Ladis. Ferber, Julio Brucker, Aleks Ekstein, And. Blagaić, Ljud. Brucker, Maks Spierer 380.—

Ruma: Po 100.— Neli Schlossberger, Filip Wachsberger, društvo »Teodor Herzl«, po 40.— Ernest Schönfeld, po 20.— Katica Weiss, Nathan Weiss, po 13.— N. Halpern, po 12.— Leo Papper, Oton Papper, po 10.— Papo Ašer, Jašo Schlossberger, Oskar Heršković, Aurel Polak 457.—

Koprivnica: Mjesna cijon. organ. »Hatehi-Jah« čisti prihod od purimské zabave 5500.—, V. Grünwald 80.—, M. Wolfsohn 50.— 5630.—

16.380.—

Pregled.

Unišlo je iz Hrvatske, Slavonije i Dalmacije 32.629.30
iz Bosne i Hercegovine 7.663.60
iz Voivodine 13.000.—

Ukupno K 53.292.90

Od 1. siječnja do 6. travnja unišlo je sve-kueno K 342.371.83.

TAPETARSKA RADIONA
JAKOB SINGER ZAGREB
ILICA 67 ILICA 67

Preporuča skladište gotovih klučkih, uređskih i salonskih garnitura, te fotelje za rastvoriti, otomane raznih oblika i prevlake, zatim divana, stružjače i stolčiće ... Izrađuje solidno i jeftino popravke i preuređivanja ... Dosta je dopisnica, dodjem u kuću.

Tapetarska dekorativna radiona i skladište tapetiranog pokućiva

Albert Schwarzenberg
Zagreb, Frankopanska ulica 1

Preporuča svoje skladište klubgarnitura, otomana, divana, marama i t. d. Sve uz najniže dnevne cijene. Vanjske narudžbe obavljaju se najboljnije.

Natječaj.

Kod izraelitičke podopćine u Krapini imade se odmah popuniti mjesto

vjeroučitelja sa kvalifikacijom

koji mora ujedno biti kantor i šoher. Godišnja plaća K 18.000 i nešto nuzzaslužbe. Nuditelji mladje sile bez obitelji, koji su bezuvjetno i hrvatskom jeziku vješti, neka odmah posalju svoje ponude i svjedodžbe. Putni trosak nadoknadjuje se samo akceptiranjem.

Vunene tkanine
Platnena roba
Švajcarski voili
i batisti
M. BAUER
Tekstilna roba na veliko
Illica 39 - Zagreb - Illica 39
— Uzorke šaljem po želji —

VREĆE od papi-
ra i jute
I-A TUTKALO
iz kostiju, prodaje se najjeftinije
Krpe, kosti i robove
kupujemo na veliko
Adolf Krauss starji. Osijek
Telefon 24
25

PAPIRA

pisaceg i risaceg pribora

za preprodavaoce na veliko i najjeftinije uz brzu, točnu i solidnu podporu, može se dobiti kod

„MERKUR“
D. D.

voletrgcvinia i Konfekcija papira

Telefon 11-5 ZAGREB Illica 31

Brzojavni naslov: PAPMERKUR

Podružnica: Beograd, Kralja Petra ulica 70

Tražite cijenik badava

Predsjedništvo.

Natječajni oglas

Otvara se mjesto Hazan-vjeroučitelja kod Izraelske općine u Dubrovniku. Uvjeti: Jugoslavensko državljanstvo, potpuno poznavanje hrvatskog jezika. Reflektanti neka posalju dokaze sposobnosti, te uvjete.

Predsjedništvo

Centralna Eskomptna i Mjenjačna Banka, d. d.

Z A G R E B

Ilica 26.

Telefon: { ravnateljstvo 8-78 blagajna 15-30

Ilica 26.
Brzojavni naslov:
Brodbanka

Pričuve preko K 45,000.000—

Dionička glavnica K 50,000.000—

Podružnice: Brod na Savi

Ulošci preko K 20,000.000—

Podružnice: Osijek, Djakovo

Prim a ULOŠKE na knjižice i u tekućem računu uz najbolji kamatnjak. Novi ulošci vraćaju se odmah bez otkaza. — Daje MJEMBENE KONTOKORENTNE VJERESIJE, finansira trgovачke i industrijalne poslove uz najpovoljnije uvjete. — Obavlja sve BURZOVNE POSLOVE, kupuje i prodaje devize, valute i efekte, izvršava sve naloge brzo i kulantno. — Prodaje uz dnevni tečaj doznaće, isplate i akreditive na sva mjesto u inozemstvu, a naročito na WIEN i PRAG.